

Lidt om den danske skoleglider Polyt II

Før, under og til dels også i årene efter Anden Verdenskrig var ensædede skoleglidere svæveflyveklubbers vigtigste flytype. Gliderne var sammen med overgangs fly, der i de fleste tilfælde var Grunau Baby, grundstammen i klubberne. Medlemmerne i klubberne byggede selv flyene ud fra godkendte tegninger og under vejledning af en byggekontrollant.

Der blev bygget forskellige typer:

- **Stamer-Lippisch (Zögling)**, der er designet i 1926, blev af klubberne bygget i 20 eksemplarer. DaSK byggede i 1990'erne en replica OY-XSE, der stadig er luftdygtig og kan ses og prøves i Arnborg.
- **Gumpert G-2**, der er designet i 1928, blev af klubberne bygget i 3 eksemplarer. Vi har ikke et eksemplar.
- **Grunau 9**, der er designet i 1928, blev af klubberne bygget i 6 eksemplarer. Vi har ikke et eksemplar.
- **Lippisch Hol's der Teufel**, der er designet i 1928, blev bygget i 1 eksemplar. Vi har ikke et eksemplar.
- **Unions Skoleglideren**, der er designet ud fra Stamer-Lippisch i 1937, primært af ingeniør Carl Johansen. Blev af klubberne bygget i 9 eksemplar. Vi har ikke et eksemplar.
- **Schneider SG-38**, der er designet i 1938, blev af klubberne bygget i 35 eksemplar. DaSK har restaureret et eksemplar ud fra to fly: OY-27 og OY-60, og fik som resultat OY-BFX, der er luftdygtig og kan ses og prøves i Arnborg.
- **KZ – G1**, der er designet i 1943 og bygget af Skandinavisk Aero Industri A/S. Blev kun bygget i et eksemplar. Hænger i dag i Danmarks Flyvemuseum i Stauning. Er ikke luftdygtig.
- **Polyt II**, der er designet i 1943, blev af klubberne bygget i 5 eksemplar. DaSK har et eksemplar: OY-BEX/ OY-98. Er udlånt og hænger i dag i Autogalleriet Herning. Er ikke luftdygtig.

Afskrift fra Flyv 1942:

I begyndelsen af 40'erne var der blandt danske svæveflyvere et stort ønske om en ny skoleglider.

Flyet skulle være billigt og enkelt, at bygge.

Ønsket om en enhedstype der var bedre end unionsglideren fik næring, da Tuborgfonden i 1942 gik ind i en finansiering af konstruktion og bygning af to sådanne skoleglidere – en hos Polyteknisk Flyvegruppe og en anden hos Skandinavisk Aero Industri A/S. De to typer skulle konkurrere om hvilken der var bedst.

Afskrift fra "Flyv" marts 1946. "Den danske Polyt skoleglider"

Polyteknisk Flyvegruppes Skolegliderkonstruktion "Polyt" har siden Prototypen fremkom i Sommeren 1943 været under stadig "Observation", og de indhøstede Erfaringer har resulteret i en Række Forbedringer, først og fremmest af Hovedstellet. Den bærer nu Betegnelsen "Polyt II", og af denne Type er der i Dag 16 Eksemplarer under Bygning eller færdigfremstillet. (Kun 5 kom dog op at flyve / Erling)

Efter Bjergstedlejren 1943 var man klar over, at "Polytten" ikke lystrede Klapperne, som den burde, men reagerede alt for trægt. Det besluttedes da at søge denne Fejl rettet ved dels at vride Klapperne lidt mere, og dels at lukke Klapspalten. Klapperne blev bygget om, idet Vridningen, som begyndte helt inde ved Klapribbe nr. 2, blev forøget, således at Bagkantlisten ude ved Tippen løftedes 50 mm. Herefter foretoges nye Prøveflyvninger, som viste, at Klapvirkningen virkelig var blevet bedre, om end den stadig var utilstrækkelig. Imellem to Flyvninger blev der da paadopet en Lærredsstrimmel, som paa sædvanlig Maade lukkede Klapspalten, og straks efter de næste Flyvninger var man klar over, at Virkningen nu var betydelig forøget og maatte anses for tilfredsstillende.

Uden nævneværdige Ændringer har "Polytten" herefter været anvendt i Polyteknisk Flyvegruppe indtil Foraaret 1945, hvor det besluttedes at ændre Hovedstellet paa den første "Polyt" OY-55. Samt den i Mellemtiden færdigbyggede OY-65. Grunden var, at Hovedstellet, som nok var tilstrækkelig stærk, ved almindelig haarde Landinger for let havarerede i haarde sidlængs Landinger, idet Kølstykkets Underflange flækkede mellem de to Støddæmpere.

Hovedstellet og alle dets Beslag blev da tegnet om, og samtidig med at Træværket blev betydelig forstærket, viste det sig muligt at simplificere saavel dette som Beslagene, hvorved sparedes et ikke ringe Antal Arbejdstimer.

Med de nye Hovedstel er der i alt foretaget ca. 1000 Starter, og de har allerede staaet for mange drøje Knubs; der er herunder kun forekommet et Havari, og dette omfattede ikke Hovedstellet (Kollision med et Vejtræ).

Efter Hovedstellets Ændring er det nu muligt at bygge en "Polyt II" paa 60 pCt. Af den Tid, der medgaar til Bygning af en SG-38, og dette gælder for baade Træværket og Beslagene. Ikke mindst for de sidstes Vedkommende er det af stor Værdi, at Fremstillingen er simpel, idet Beslagene erfaringsmæssigt volder de største Vanskeligheder.

Der er derfor taget særlig Hensyn til, at Fremstillingen skal kunne foregaa paa ethvert Værksted, som raader over en Pladesaks og en Skruestik, og alle vanskelige Konturer og Udskæringer, Bukninger og Svejsninger er undgaaet.

Paa tilsvarende Maade er alle Træelmenter udført saa enkelt som muligt, og der er lagt Vægt paa, at Fremstillingen skal kunne foregaa med det mindst mulige Antal Skabeloner og Beddinger.

Opbygningen af Bæreplanerne er de sædvanlige for Skolegliderplaner: 2 Hovedbjælker, indbyrdes forbundet ved et V-Gitter af Diagonaler.

I Haleplan og Ror er overalt anvendt Trekantkonstruktionen; dette er en enkelt og let Byggemaade, som ikke kræver Anvendelse af specielle Beddinger til Montering. Den indre Afstivning i Hovedstellet og Haledrager er ligeledes overordentlig enkel, og Tilpasningen forudsætter ikke større haandværksmæssige Færdigheder.

Anvendelsen af Staalrørsstræbere i Stedet for barduner og Stødstænger til Bevægelse af Klapperne tillader en hurtig Montering og Demontering af Planet. Ved Flyvedagens Opspændingskonkurrence fik det derfor ogsaa et stærkt Handikap, og var jævnbyrdig med Vinderen. Flyveegenskaberne er en Smule bedre end SG-38's medens Stabiliteten og Rorfølsomheden meget nær er den samme (Polytten er noget mere følsom på Højderoret).

Egenskaberne i fuld stallet Tilstand; er det rigtig trimmet, kan det flyves med pinden "i Maven", og endda bevare tilstrækkelig Kontrol ved Klapper og Sideror.

Polyt II 's vigtigste Data er:

- Tomvægt: 100 kg
- Fører: 90 kg
- Spændvidde: 11 m.
- Planareal: 16 m²
- Sideforhold: 7,5
- Glidetæl: ca. 12
- Synkehastighed: ca. 1 m/sec.
- Flyvehastighed: 50 km/h
- Landingshastighed: 40 km/h

Afskrift fra Flyv Februar 1947

Herning Svæveflyveklub paa Fremmarch.

Søndag den 8. December 1946 kunne "Herning Svæveflyveklub" se Resultatet af 11 Maanedes Byggevirksomhed.

Klubbens "førstefødte" – en Polyt Glider - fik Luftdåben. (Polyt OY-98/BEX)

Klubbens Flyveleder, "Blik"-Hansen, foretog Indflyvningen, og det viste sig, at Planet var særdeles velflyvende og ikke behøvede nogen Trimning.

Medlemmerne, som hver havde over 100 Byggetimer, begyndte derefter Slæbestartene. Klubben mener at have sparet 40% i Byggetid ved at vælge "Polyt" frem for SG-38 og gaar straks i gang med en til.

Med Planets Transportvogn hægtet bag i Spillet, kører Klubben paa 20 Minutter ud til Thorup Flyveplads, som Midtjysk Motorflyveklub har stillet til Raadighed.

De 26 Medlemmer, Klubben nu bestaar af, venter et større Rykind af nye, naar først Vejret rigtig bliver til Svæveflyvning igen.

Hartvig Jensen

Redaktør af Flyv

Bemærkning:

Den første Polyt skoleglider byggedes, som nævnt, i konkurrence med Kramer og Zeuthen's KZ-G1 OY-54 til Bjergstedlejren i 1943.

Der blev aldrig kåret en vinder, da Polyt'en måtte modificeres og KZ'en havarerede.

Ved samtaler med piloter, der siden har haft med de to flytyper at gøre, får man det indtryk, at KZ-G1 nok var den bedste, ogsaa efter at der var forbedret på Polyt'ens svage krængeror og på "vimmerhale"- tendenserne.

Det kan vel heller ikke undre i betragtning af, at man var oppe mod meget erfarne folk som Kramer og Zeuthen.

Autogalleriet Herning

De 5 Polyt II der kom op at flyve:

- OY - 55, bygget af PFG. 1943. Prototypen.
- OY - 65, bygget af PFG. 1946.
- OY - 98, bygget af Herning Svæveflyveklub 1946. (Ejes nu af DaSK)
- OY - 112, bygget af PFG 1946. Kom til Hærens Flyvetropper og fik registrering: 91-912.
- OY - 118, bygget af Vejle Svæveflyveklub 1949.

Vejle Svæveflyveklubs Polyt II

Carl Johansen
Polyt II OY-55